

Makrokonkurransen 2020

Bærekraft og økonomisk vekst

Elever i Videregående skole inviteres til å delta i konkurransen om å bli landets beste elever i makroøkonomisk analyse. Konkurransen er åpen for alle elever med interesse for samfunnsøkonomi i VG2 og VG3 eller tilsvarende. Innleveringsfrist: 17. mars 2020
Konkurransen arrangeres i samarbeid med [Norges Bank Kunnskapssenter](#) og finansnæringen.

I **Makrokonkurransen 2020** kan du velge mellom to oppgaver. Hensikten er at elevene skal bruke teori fra samfunnsøkonomi til å diskutere praktiske problemstillinger rundt dagsaktuelle temaer. Tema for årets oppgaver er knyttet til bærekraft og hvilken betydning endringer i global økonomisk vekst kan få for norsk økonomi.

Mange mener vi nå går inne i Bærekraftens tiår. Fokus på bærekraft gir både muligheter og utfordringer. Det er mange ulike oppfatninger av hva som er bærekraftig og det jobbes intenst med nye retningslinjer, merkinger og lovverk. I finansmarkedene ser vi at veksten i grønne obligasjonslån er enorm, at investorene er stadig mer opptatte av å investere bærekraftig. Alle store selskaper må rapportere på samfunnsansvar, og dermed også FNs bærekraftsmål. Denne oppgaven vil skape rom for tolkninger og innovative tankesett.

Forventingene til global økonomisk vekst fikk en kraftig nedgang da vi så opptrappingen av handelskonflikten mellom USA og Kina. Men hva er konsekvensene av de proteksjonistiske tiltakene som har blitt gjennomført de siste årene? Hvordan kan en oppbremsing i global økonomisk påvirke norsk økonomi, kronen og styringsrenten?

Besvarelsene vil bli vurdert av noen av landets ledende makroøkonomer. De tre beste oppgavene vil premieres. Vi vil også ha en regional konkurranse, hvor den beste oppgaven fra seks forskjellige regioner vil få muligheten til å komme til Oslo for en finalerunde hos Norges Banks Kunnskapssenter i juni. Det er derfor viktig å oppgi riktig kontaktinformasjon slik at vi får tak i vinnerne i mai/juni.

Oppgave 1 – Bærekraft og utviklingen i næringslivet

I desember 2015 kom Parisavtalen på plass. Dette er en avtale mellom verdens nasjoner som skal sikre at alle land etablerer en nasjonal plan for hvordan de skal kutte i klimagassutslippene frem til 2050. Hvert femte år skal nye målsettinger legges frem. Landene er blitt enige om at temperaturen på kloden ikke må stige mer enn 2 grader før århundret er over. Og Norge har satt sine klimamål.

På NHO's Årskonferanse 8.januar 2019 kunne vi høre NHO president Arvid Moss si: «Vi trenger økonomisk vekst for å løse klimakrisen.» Han delte samme dag at Norge trenger 800.000 nye arbeidsplasser de neste 30 årene. Det er tydelig at næringslivet ønsker å bidra til økt satsing på bærekraftig virksomhet, men er avhengig av politiske og økonomiske rammebetingelser som vil stimulere satsingen på nye virksomhetsområder.

Banker og finansinstitusjoner melder at det skal bli dyrere å bli klimasyndere, at desto mer bærekraftig du er, desto bedre lånebetingelser skal du eller virksomheten få. Investorene og fondsforvaltere har i tillegg fokus på ESG (Environmental, Social & Governance, forkortelse for bærekraftige og ansvarlige investeringer).

Store deler av norsk næringsliv er oljerelatert. Mange mener vi skal slutte å produsere olje med en gang. Men er det egentlig mulig? Konsekvensene for norsk økonomi kan være store. Nylig la olje- og energiselskapet Equinor frem sin nye bærekraftstrategi for å oppnå nullutslipp i 2050 selv om de fortsatt produserer olje, men de skal også satse på fornybar energi. På en annen side er sjømat en sterkt voksende bransje i Norge som kan være viktig for bekjempelse av hungersnød og gi bedre helse.

Stadig flere norske selskaper jobber proaktivt med FNs 17 bærekraftmål og har plukket ut 4-5 de bruker ekstra energi på.

Oppgavetekst

Redegjør kort om ulike oppfatninger av begrepet bærekraft.

Hvilken sammenheng ser vi mellom økonomisk aktivitet og miljøproblemer? Hvordan kan økonomisk vekst bidra til å løse klimautfordringene, slik både næringslivet og noen bærekrafteksperter påstår er mulig?

Avslutningsvis ønsker vi dine tanker for hvordan oljenasjonen Norge kan bli et foregangsland innen bærekraft og kort om hvilke konsekvenser det kan få for landets økonomi.

Kompetansemål relevante for oppgaven:

Økonomisk vekst

- gjøre rede for virkemidler som kan brukes for å oppnå økonomisk vekst
 - gjøre rede for økonomiske virkemidler som kan stimulere til nye arbeidsplasser
- Inntektsfordeling og miljøproblemer
- drøfte sammenhengen mellom økonomisk aktivitet og miljøproblemer
 - diskutere ulike oppfatninger av begrepet bærekraftig utvikling
 - gjøre rede for direkte eller indirekte inngrep i markedet for å forebygge miljøskader og hindre overforbruk av ressurser

Relevante linker til inspirasjon: Se siste side i dette dokumentet

Oppgave 2 – Økonomisk vekst og pengepolitikk

Norge er uten tvil en nasjon avhengig av sine handelspartnere. Gjennom oljeproduksjonen har vi i Norge kunnet bygge oss opp til å bli en velferdsstat med høy sysselsetting og gode velferdsordninger mange land misunner oss. Globalt kom det en nedgang i den økonomiske veksten i kjølvannet av Finanskrisen (2008), men anderledeslandet Norge fikk ikke samme oppbremsing. De neste årene kom den økonomiske veksten noe opp igjen, takket være økonomiske stimuli i flere regioner. Optimismen var til å ta og føle på igjen.

“Make America great again” ble president Trumps slogan da han ble president. Og med hans presidentskap oppstod en handelskonflikt mellom USA og Kina, med fokus på skatter og proteksjonisme. Nye handelsavtaler mellom USA og andre land skulle også reforhandles. Samtidig har Storbritannia hatt utfordringer knyttet til Brexit. Når verdens makroøkonomer så den stadig eskalerende og tidkrevende handelskonflikten mellom USA og Kina, nedjustert de fleste sine forventninger til økonomisk vekst.

Forventingene til global økonomisk vekst fikk en kraftig nedgang da vi så opptrappingen av handelskonflikten mellom USA og Kina. Men hva er konsekvensene av de proteksjonistiske tiltakene som har blitt gjennomført de siste årene? Hvordan vil oppbremsing i global økonomi påvirke norsk økonomi, kronen og styringsrenten?

Pengepolitikkenes overordnede oppgave er å sørge for prisstabilitet, som betyr stabil inflasjon. Norge har hatt et inflasjonsmål for pengepolitikken siden 2001. Den markante nedgangen i de globale rentene de siste tiårene har redusert handlingsrommet i pengepolitikken og mulighetene til å motvirke store, negative forstyrrelser.

Den norske økonomien går bra. Arbeidsledigheten har gått ned de siste årene. Som en konsekvens har sentralbanken sett behov for å bremse veksten ved å øke styringsrenten. Fortsatt er rentene på historisk lave nivåer og styringsrenten ligger nå på 1,50 prosent.

Oppgavetekst

Drøft kort hvordan en oppbremsing i global økonomi kan påvirke norsk økonomi, kronen og styringsrenten.

Gjør rede for virkemidler har vi i den økonomiske politikken i Norge i dag.

Hva er formålet med pengepolitikk og hvordan påvirker denne et lands økonomi?

Kompetansemål relevante for oppgaven:

Økonomisk vekst

- gjøre rede for mulige årsaker til forskjeller i økonomisk vekst mellom ulike land
- gjøre rede for virkemidler som kan brukes for å oppnå økonomisk vekst
- gjøre rede for økonomiske virkemidler som kan stimulere til nye arbeidsplasser

Internasjonal økonomi:

- forklare teorier om hvorfor land handler med hverandre
- gjøre rede for frihandel, proteksjonisme og ulike typer handelshindringer
- gjøre rede for betydningen av avtaler for internasjonal handel

Relevante linker til inspirasjon: Se siste side i dette dokumentet

Reglene er som følger

- Analysen kan skrives alene eller sammen med inntil to andre (maks tre elever per lag).
- AksjeNorge inviterer både engasjerte elever til å melde på seg selv, samt lærere til å melde på enten elever eller hele klasser.
- Dersom to eller flere skriver sammen må laget må ha et eget navn.
- Analysen skal være på mellom 1 500 og 3 000 ord, men kvalitet teller mer enn kvantitet.
- Tabeller grafer og illustrasjoner kommer i tillegg. Disse må være relevante og spesifikt omtales i analysen.
- Kildehenvisninger må brukes (særlig ved direkte sitat og bruk av grafer).
- Du kan velge å skrive *enten* oppgave 1 *eller* 2.
- På nettsiden vil du kunne finne inspirasjon, relevante linker eller tips frem til innlevering.
- Innleveringsfristen er innen utgangen av tirsdag 17. mars 2019 til post@aksjenorge.no.
- Det kan være din lærer ønsker kortere frist enn denne, men innsendte oppgaver må være hos oss senest i løpet av dagen tirsdag 17.mars.

Hva er en god oppgave?

En god makroøkonomisk analyse vil bruke teori på en praktisk og forståelig måte i beskrivelsen av de forhold oppgaven omhandler. Viktigst av alt er at den ikke bare beskriver en enkeltstående hendelse og et enkelt tema; Den vil knytte disse mot hverandre og få frem hvordan ulike forhold og hendelser får ringvirkninger til ulike deler av økonomien.

Ta utgangspunkt i at leseren ikke har kunnskap om temaet fra før og bruk gjerne eksempler fra både samfunn og næringsliv.

Oppgavetekstene og inspirasjonskildene som følger tar med noen relevante emner, men er ikke ment til å avgrense oppgaven. Du har i stor grad frihet til å trekke inn temaer du synes er spesielt interessante eller aktuelle, og se bort ifra det du synes er mindre interessant.

Kontakt

AksjeNorge vil legge ut saker og oppdateringer under hele konkurranseperioden. Vi kommer også til å informere om sensur, jury, vinnere og premieutdeling via nettsider, nyhetsbrev og e-post. [Meld deg på her](#), så får du varsel med en gang det kommer en ny sak.

Har du andre spørsmål, ikke nøl med å ta kontakt med oss på post@aksjenorge.no.

Lykke til!

Relevante linker til inspirasjon

Oppgave 1: Bærekraft og økonomisk vekst

- Regjeringens klimapolitikk: <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/innsiktsartikler-klima-miljo/klimaendringer-og-norsk-klimapolitikk/id2636812/>
- Regjeringens rapport om tempo på grønn omstilling i norsk næringsliv: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tempo-pa-gronn-omstilling-i-norsk-naringsliv/id2677561/>
- Statens ti prinsipper for god eierstyring; <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/statlig-eierskap/eierstyring-og-ledelse/id613433/>
- Om Parisavtalen: <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Miljoe-og-klima/Parisavtalen>
- FNs bærekraftsmål: <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>
- Undersøkelse om nordiske selskaper og hvordan de jobber med bærekraftmålene: <https://www.norden.org/en/publication/nordic-businesses-and-2030-agenda>
- AksjeNorge oppsummerer enkelt hovedpunkter ifm NHO's årskonferanse; <https://aksjenorge.no/aktuelt/2020/01/07/nho2020/>
- NHO's årskonferanse (videoer med foredrag, det første og siste mest relevante + Erna Solbergs): <https://www.nho.no/arskonferansen-2020/>
- Nettverk for ledere av 15 store nordiske selskaper: <https://www.nordic-ceos.com/>
- Oljedirektoratet om sokkelåret 2019: <https://www.npd.no/fakta/nyheter/generelle-nyheter/2020/sokkelaret-2019--et-godt-ar-pa-det-jevne/>
- Oljedirektoratet med graf om økt produksjon med lavere utslipp (side 19): <https://www.npd.no/globalassets/1-mpd/publikasjoner/sokkelaret/sokkelaret-2019/norsk-presentasjon-master-sokkelaret2019.pdf>
- Cicero Shades Of Green, selskap som vurderer om selskapers prosjekter er grønne nok <https://www.cicero.oslo.no/en/posts/single/cicero-shades-of-green>
- Oslo Børs om Grønne obligasjoner (fakta) <https://www.oslobors.no/Oslo-Boers/Notering/Renteprodukter/Groenne-obligasjoner>
- Oslo Børs om statistikk om grønne obligasjoner <https://www.oslobors.no/Oslo-Boers/Om-Oslo-Boers/Nyheter-fra-Oslo-Boers/Tidenes-groenneste-dag-og-aar>
- DNBS bærekraftbibliotek med mye om bærekraft og ESG: <https://www.dnb.no/om-oss/samfunnsansvar/baerekraftsbibliotek.html>
- The Balance om handelskrig: <https://www.thebalance.com/trade-wars-definition-how-it-affects-you-4159973>

Oppgave 2 – Økonomisk vekst og pengepolitikk

- Norges Bank: Samleside for Pengepolitikk: <https://www.norges-bank.no/tema/pengepolitikk/>
- Norges Bank: Styringsrenten og rentebanen: <https://www.norges-bank.no/tema/pengepolitikk/Styringsrenten/>
- Norges Bank: Om inflasjon: <https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Inflasjon/>
- Norges Bank: Pengepolitisk rapport med vurdering av finansiell stabilitet (4/19 – merk at ny kommer i 1.kvartal 2020): <https://www.norges-bank.no/aktuelt/nyheter-og-hendelser/Publikasjoner/Pengepolitisk-rapport-med-vurdering-av-finansiell-stabilitet/2019/ppr-419/>
- Norges Bank: Finansiell Stabilitet 2019: <https://www.norges-bank.no/aktuelt/nyheter-og-hendelser/Publikasjoner/Finansiell-stabilitet--rapport/finansiell-stabilitet-2019/>
- Finanstilsynet: Analyse av stabilitet i norske finansmarkeder: <https://www.finanstilsynet.no/publikasjoner-og-analyser/finansielt-utsyn/>
- OECD Økonomisk overblikk og global vekst: <https://www.oecd.org/economic-outlook/>
- Nordmenns gjeldsgrad (SSB) <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/vi-bruker-boligen-som-sparegris>
- Verdensbanken (World Bank): Global Growth: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/01/08/modest-pickup-in-2020-amid-mounting-debt-and-slowing-productivity-growth>
- DNB – analyser og rapporter (se etter halvårsrapport etter Morgenrapport) <https://www.dnb.no/analyser>